

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen hallituksen strategiasta rajojen avaamiseksi

### Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jaana Pelkosen /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 413/2020 vp:

*Mikä on ollut pohjoismaisen yhteistyön rooli koronakriisin hoitamisessa,*

*millaisia aikomuksia hallituksella on koordinoida toimenpiteitä Pohjoismaiden kanssa mm. suojavaarusteiden saatavuuden varmistamiseksi tai mahdollisen rokotteen valmistamiseksi,*

*onko hallitus toiminut EU-ohjeiden mukaisesti ja koordinoinut rajoitusten purkutoimia yhdessä naapurimaidemme kanssa,*

*onko hallituksen strategia avata rajoja vaiheittain vai kerralla koko Schengen-alueelle ja*

*miten voidaan varmistaa, että Pohjoismaat voivat jatkossa yhdessä rintamassa vastata yhteiskunnallisiin kriiseihin ja onko hallitus ryhtynyt toimenpiteisiin tämän edistämiseksi?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pohjoismaiden lähestymistavoissa koronakriisiin vastaamisessa on ollut eroja. Myös monia rajoituksia on otettu käyttöön eri laajuudessa tai eri tahtia. Samalla Pohjoismaiden välinen yhteistyö on sujunut hyvin ja vuoropuhelun merkitys on entisestään korostunut kriisin aikana. Yhteydenpito on ollut koko ajan tiivistä kaikilla tasoilla ja löytänyt uusia muotoja. Hallituksessa lukuisat ministerit ovat osallistuneet pohjoismaisiin kokouksiin, joita on pidetty videolla. Säännönmukaisten kokousten lisäksi on järjestetty ylimääräisiä kokouksia, ml. tilanteen vaatimissa kokoonpanoissa. Videokokousten lisäksi yhteyttä on ollut kahdenvälisesti. Pohjoismaiset pääministerit ovat pitäneet yhteyttä keskenään tarpeen mukaan. Kuten kaikki tämä osoittaa, Pohjoismaat tukeutuvat toisiinsa myös kriisitilanteissa, vaihtavat tietoja ja sopivat yhteisesti tarvittavista toimista.

Koronapandemian aikana ulkomailla olevien pohjoismaisten matkailijoiden kotiinpaluun avustamiseksi on tehty hyvin tiivistä pohjoismaista yhteistyötä. Pohjoismaiset ulkoministerit ovat kokoustaneet videolla useamman kerran. Keskeistä on ollut vaihtaa tilannetietoa ja maakohtaisia

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 413/2020 vp

arvioita tulevasta. Päivittäiset koordinaatiokokoukset ulkoministeriöiden konsuliyksiköiden välillä ja tiivis yhteistyö suurlähetystöjen kesken eri asemamaissa ovat konkreettisella tavalla antaneet kansalaisille lisäarvoa pohjoismaisesta yhteistyöstä. Eri pohjoismaiden järjestämien kotutuslentojen kohteet on koordinoitu yhteispohjoismaisesti. Ulkoministeriön toteuttamalla Schengen-alueen ulkopuolelta tulleilla lennoilla oli mm. 498 ruotsalaista, 170 norjalaista, 55 tanskalaista ja 5 islantilaista matkustajaa, jotka Suomen järjestämien kotutuslentojen avulla pääsivät palaamaan kotimaihinsa. Vastaavasti lukuisat suomalaiset matkailijat ovat päässeet palaamaan kohti Eurooppaa muiden pohjoismaiden järjestämällä lennoilla. Pohjoismainen koordinaatio on ulottunut myös EU-yhteistyöhön, erityisesti pelastuspalvelumekanismien käytön osalta. Sekä Norja että Islanti ovat pelastuspalvelumekanismien täysivaltaisia yhteistyömaita.

Pohjoismaiset yhteistyöministerit ovat pitäneet ylimääräisiä videokokouksia, joissa on vaihdettu tietoa ajankohtaisesta koronatilanteesta maissa ja on päätetty aloittaa viikoittainen rajaestetiedon keruu erityisesti tilanteen vaikutuksista niihin kymmeniin tuhansiin pohjoismaalaisiin, jotka pendelöivät kahden Pohjoismaan välillä. Yhteistyöministerit ovat sopineet varojen uudelleen kohdentamisesta vuosien 2020-2021 osalta koronavirukseen tuomiin haasteisiin. Tarkoituksena on luoda mahdollisimman tehokasta tiedon- ja kokemustenvaihtoa.

Pohjoismaiset terveysministerit ovat kokoontuneet virtuaalisesti 19.3, 2.4 ja 29.4.2020 keskustellakseen koronaviruksesta. Ministerit vaihtoivat tietoa Covid-19 epidemiologisesta tilanteesta ja maiden toimista epidemian torjunnassa. Pohjoismaisen yhteistyön ja WHO:n tukemisen tarvetta alleviivattiin. Todettiin, että maat voivat vaihtaa tietoa jatkossakin mm. mobiilisovelluksista ja hyvistä käytännöistä ikäihmisten suojaamiseksi ja arvokkaan arjen turvaamiseksi. Pohjoismaisessa sosiaali- ja terveydenhuollon valmiusyhteistyöryhmässä on käsitelty kevään aikana maiden tilannetta, toimenpiteitä ja myös tarvittaessa keskinäistä apua.

Pohjoismaisten rajoista vastaavien ministerien kesken on järjestetty toukokuun puolivälissä ja toukokuun lopulla kaksi videokokousta, missä on keskusteltu hyvässä hengessä voimassa olevista matkustusrajoituksista ja niiden vaihteesta poistamisesta tartuntatilanteen kehittymisen mukaisesti. Pohjoismaiden kesken jatketaan tiivistä keskustelua aiheesta säännönmukaisesti. Seuraava ministerikokous on suunniteltu kesäkuun puoliväliin.

Sisäasiainhallinnon pohjoismainen yhteistyö on ollut tiivistä, mikä on näkynyt myös koronaviruksen hoitamisessa. Sisä- ja oikeusministerit, virkamiehet ja poliisin ylijohdo ovat säännöllisesti jakaneet tilannekuvaa rikostilanteen ja sisäisen turvallisuuden kehityksestä, viranomaisten toimintatavoista sekä eri rajoitustoimenpiteiden vaikutuksesta lainvalvontaviranomaisten päivittäiseen operatiiviseen työhön kriisin aikana. Tiiviin yhteistyön merkitys on korostunut erityisesti Pohjois-Suomessa Ruotsin ja Norjan rajaliikenteen vaikutusalueen läheisyydessä.

Toimivat yhteistyösuhteet ja tiedonvaihto on ollut erittäin hyödyllistä koronaviruksen aikana pohjoismaisten pelastustoimesta ja siviilivalmiudesta vastaavien viranomaisten välillä. Uhkakuvat, riskit ja haavoittuvuudet ovat pitkälti samanlaisia kaikissa Pohjoismaissa. Yhteistyö perustuu nk. Haga-yhteistyöhön, jonka tavoitteena on vahvistaa maiden kykyä vastata vakaviin kriiseihin ja onnettomuuksiin. Sen kautta luodaan vahva kriisinsietokyky ja vähennetään Pohjoismaiden

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 413/2020 vp

haavoittuvuuksia sekä parannetaan yhteisiä vaikutusmahdollisuuksia Euroopan unionissa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla. Pohjoismaiden siviilivalmiudesta vastaavien virastojen johtajat tapaavat ylijohtajakokouksissa säännöllisesti. Suomea edustaa pelastusylijohtaja, ja myös Huoltovarmuuskeskus on osallistunut kokouksiin. Koronapandemian aikana ylijohtajat ovat videokokoustaneet viikoittain. Tietoa on vaihdettu muun muassa rajoitustoimenpiteistä ja niiden purkamisesta sekä keskusteltu koronatoimien arviointiprosesseista Pohjoismaissa.

Pohjoismaiden kehitysministerit ovat olleet tiiviisti yhteydessä koronapandemian kehityspoliittisista ulottuvuuksista. Säännönmukaisissa videokokouksissa on keskusteltu erityisesti yhteisestä lähestymistavasta Building Back Better and Greener –kokonaisuuteen, so. kriisin jälleenrakennukseen kestävällä tavalla ja naisten ja tyttöjen asemaa vahvistaen. Yhteisesti on ilmaistu tuki WHO:lle ja käyty keskusteluita Maailmanpankin kanssa, joihin osallistuivat myös Baltian maat. Lisää tilaisuuksia YK-järjestöjen kanssa valmistellaan. Pohjoismaisella kansainvälisellä vaikuttamistyöllä halutaan turvata kestävä kehityksen tavoitteiden toteutuminen, mikä on myös Pohjoismaiden oman elpymisen kannalta ratkaisevaa.

Puolustusministeriö on pitänyt tiiviisti yhteyttä pohjoismaisiin puolustusministeriöihin kriisin aikana. Puolustusministerit kävivät esimerkiksi keskustelua koronakriisistä Nordefcon kriisikonsultaatiomekanismin puitteissa maaliskuussa, ja seuraava konsultaatio aiheesta on ollut määrä järjestää 2.6. Tanskan aloitteesta. Lisäksi koronakriisi on ollut säännöllisten ministeri- ja virkamieskokousten agendalla kevään mittaan. Näissä keskusteluissa on vaihdettu tietoja maiden epidemiatilanteista sekä kriisin vaikutuksista puolustusvoimien valmiuteen ja kansainväliseen harjoitustoimintaan. Vain yksi Nordefcon kokous on siirtynyt syksylle matkustusrajoitusten vuoksi, muut kokoukset on järjestetty puhelimitse tai Nordefcon salatun kuva- ja ääniyhteyden välityksellä.

Pohjoismaiden energiaministerit pitivät videokokouksen 26.5.2020. Ministerit keskustelivat energiasektorin roolista koronakriisin jälkeisessä elvytyksessä sekä sähkömarkkinayhteistyön ja laajemmin energiayhteistyön seuraavista askeleista. Ministerit myös hyväksyivät kokouksessa julkilausuman sähkömarkkinayhteistyöhön liittyen.

Työelämäalan osalta alettiin heti maaliskuussa 2020 epävirallisesti vaihtaa ajantasaista tietoa kunkin Pohjoismaan tilanteesta, strategioista ja toimista koronakriisin hallinnassa ja torjunnassa työelämälalla. Lisäksi työelämäalan ministerineuvosto MR-A käynnisti vuonna 2020 nopeasti yhteispohjoismaisen selvityksen, jonka avulla kartoitetaan vertailukelpoista tietoa erityisesti työllisyydestä ja lomautuksista sekä niitä koskevista toimista.

Matkailusta vastaavien pohjoismaisten virkamiesten yhteydenpito kriisin johdosta tehdyistä kansallisista rajoitustoimista ja tukitoimista matkailuelinkeinolle on ollut tiivistä ja avointa. Lisäksi asioista on keskusteltu Pohjoismaiden ministerineuvoston matkailutyöryhmässä. Työryhmässä on myös yhdessä valmisteltu hankkeita, joilla tuetaan matkailualan elpymistä kriisistä. Islanti järjesti kaksi epävirallista videokokousta pohjoismaisille elinkeinoministereille huhtikuussa 2020.

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 413/2020 vp

Pohjoismaiden ja Baltian maiden välillä on jatkuvaa epämuodollista yhteistyötä digitalisaatioon ja ICT:hen liittyen. Valtiovarainministeriön Julkisen hallinnon ICT-osaston johto on ollut yhteydessä esimerkiksi Viron ja Tanskan kollegoihin koskien korona-jäljityssovellusta.

Pohjoismaiden ministerineuvoston digitalisaatioministerineuvoston (MR-DIGITAL) aloitteena on perustettu verkkosivusto NordicBaltic.tech, joka on ministerineuvoston tarjoama interaktiivinen alusta alueen innovaatioympäristöjen esittelemiseksi ja yhteistyön edistämiseksi. Verkkosivustolla esitellään COVID-19:n luomien haasteiden ratkaisemiseksi innovatiivisia digitaalisia ratkaisuja ja nousevia teknologia-aloitteita Pohjoismaiden ja Baltian alueelta. MR-DIGITAL käynnistää analyysityön sen selvittämiseksi, miten digitaaliset ratkaisut, tekoäly, data ja yleisesti kehittyvät teknologiat voivat parhaiten tukea elpyvää taloutta ja pyrkimystä kohti vihreän ja kilpailukykyisen Pohjolan tavoitteita.

Pohjoismaista tulliyhteistyötä on tehty säännöllisesti koronan aikana. Ensimmäinen aloite tuli jo 5.3.2020 Suomen Tullilta, joka lähetti muiden Pohjoismaiden tulleille tietoa varautumistoimistaan sekä pyysi ja sai kaikilta vastauksena heidän varautumistilanteensa. Tällaista yleistä keskinäistä tiedottamista on tehty koko kevään tullitoimintaan ja tullivirkailijoiden suojaamisen suhteen asiakastilanteisiin liittyen. Erityistä huomiota on kiinnitetty siihen, että tullimiesten työssäkäynti ja työturvallisuus ovat kunnossa Norjan rajan yhteisillä tulliasemilla. Yhteistyötä ruotsalaisten ja norjalaisten kanssa on tehty myös paikallisesti operatiivisella tasolla. Esimerkiksi sisärajavalvontaan liittyen on varmistettu, että tavaraliikenne kulkee rajojen yli häiriöttä.

18.5.2020 oli Pohjoismaiden tullien valvonta- ja menettelypuolten yhteinen päällikötason kokous, joka oli pyhitetty vain ja ainoastaan korona-tilanteen käsittelylle. Korona-tilanteen vaikutuksesta keskusteltiin laajasti ja esiin nousivat mm. koronan johdosta tehdyt mahdolliset vientirajoitukset, sisärajavalvonta, koronan mahdolliset vaikutukset rikostilanteeseen, muutokset logistiikassa ja ulkomaan kaupan volyymeissa, työturvallisuus ja etätyöt.

Koronakriisin hoitamisessa aktiivisen pohjoismaisen liikenne- ja viestintäyhteistyön ja vuoropuhelun merkitys on entisestään vahvistunut. On tärkeää, että naapurimaat pitävät toisensa ajan tasalla ja raportoivat kansallisista toimistaan toisilleen. Yhteistyöpalavereita on pidetty viikoittain sekä ministeri- että valtiosihteeritasolla. Tavoitteena on, että liikennejärjestelmä sekä viestintäverkot ja palvelut toimisivat mahdollisimman normaalisti kuitenkin huomioiden poikkeusolojen edellyttämät rajoitukset.

Pohjoismaista yhteistyötä helpottaa se, että kaikki viisi Pohjoismaata ovat mukana Schengenissä ja ovat siten osallistuneet EU:ssä käytyyn rajatoimia koskeneeseen keskusteluun. Norja ja Islanti on kutsuttu mukaan myös terveysministeriöiden epävirallisiin videokokouksiin.

Pohjoismaiset terveysministerit ja terveysministeriöiden kansliapäälliköt ovat koronakriisin aikana keskustelleet useista konkreettisista yhteistyöalueista, kuten mahdollisimman pikaisesti järjestettävästä suojavarusteiden uudesta EU-yhteishankinnasta (Joint Procurement), teknologian jakamisesta mobiiliappien osalta, lääkkeiden kansallisen tuotannon vauhdittamisesta ja raaka-aineiden yhteishankinnoista. On katsottu, että myös analyysiyhteistyötä mallinnuksissa on hyvä jatkaa kansanterveysinstituuttien välillä.

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 413/2020 vp

Huoltovarmuuskeskus toimii poikkeuksellisesti koronaviruksen aikana suojavaarusteiden hankkijana STM:n tukipyyntöjen pohjalta. Näiden hankintojen osuus on vain noin 10% kaikista suojavaarustehankinnoista.

Yhteinen eurooppalainen tiekartta COVID-19 -rajoitustoimenpiteiden purkamiseksi julkaistiin 15.4.2020. Tiekartta on suositus ja varsinaiset päätökset tehdään kansallisesti. Tiekartan mukaisesti rajaliikenteen rajoituksia on varauduttu purkamaan vaiheittain ja hallitusti. Tiekartan suositusten mukaan ensimmäinen vaihe kattaa sisärajojen avaamisen koordinoitusti. Avaamisen edellytys on se, että epidemiatilanne on rajan molemmin puolin riittävän samankaltainen ja että lähikontakteja rajoittavia sääntöjä noudatetaan. Rajoitusten purku aloitetaan alueilta, joilla viruksen leviäminen on suhteellisen vähäistä. Toimenpiteet tehdään tiiviissä yhteistyössä EU-naapurimaiden ja komission kanssa. Toisessa vaiheessa avattaisiin ulkorajat ja mahdollistettaisiin kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsy. Jatkovaa seurantaa olisi tarpeen jatkaa, ja ei-välttämätöntä matkustamista voitaisiin edelleen tarpeen tullen rajoittaa.

Valtioneuvosto päätti 17.3. eräiden rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja liikenteen rajoittamisesta sekä rajavalvonnan väliaikaisesta palauttamisesta sisärajoille 19.3.–13.4.2020. Päätösten voimassaoloa on jatkettu 7.4. tehdyillä päätöksillä 13.5. asti ja 7.5. tehdyillä päätöksillä 14.6. asti. Rajavalvonnan väliaikaisesta palauttamisesta sisärajoille tehtyä päätöstä muutettiin 7.5. siten, että kaikki työsuhteeseen tai toimeksiantoon perustuva työmatkaliikenne on sallittua Schengen alueen sisäisessä liikenteessä.

Voimassa olevista rajoituksista ja niiden purkamisesta on keskusteltu naapurimaiden (Viro, Ruotsi ja Norja) kanssa sekä ministeri- että virkamiestasolla. Rajoista vastaavat pohjoismaiset ministerit ovat keskustelleet kahdessa kokouksessaan toukokuussa. Lisäksi Pohjoismaiden siviilivallmiudesta vastaavien virastojen ylläjohtajakokouksissa on käsitelty kaikkiin pohjoismaisiin rajoituksiin ja niiden purkamiseen liittyvää tietoa.

Komission suuntaviivat ja suositukset matkailun ja liikenteen uudelleenkäynnistämiseksi osana covid-19-rajoitustoimien purkua –paketti julkaistiin 13.5.2020. Paketista on käyty keskustelua EU neuvoston matkailutyöryhmässä. Suomi on tuonut esille, että matkailu EU:ssa on avattava koordinoitusti, eikä erillisiä matkailukuplia saisi syntyä. Kansainvälisen, ml. Pohjoismaiden välisen, matkailun käynnistyminen on vahvasti sidoksissa kansainvälisten ja kansallisten rajoitusten ja suositusten purkamisen lisäksi mm. liikenneyhteyksien palautumiseen ja terveysturvallisuuden varmistamiseen.

Liikenneministereiden yhteistyön osalta koronavirustilanteesta ja liikennettä koskevista toimenpiteistä on jaettu aktiivisesti tietoa ja keskusteltu sekä virkamiestasolla että liikenneministereiden tiiviissä yhteistyössä.

Suomi tukee innovatiivisten digitaalisten ratkaisujen käyttöä kansalaisten ja turistien sekä yritystehtäjäiden turvallisuuden varmistamiseksi EU:ssa. Kehitteillä oleva kansallinen Covid-19-taudille altistuneiden tunnistusjärjestelmä (mobiilisovellus) on osa laajempaa koronavirustaudille altistumisten seurannan ja tartuntojen jäljittämisen kokonaisuutta. On tärkeää, että kansalliset

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 413/2020 vp

altistuneiden tunnistamisjärjestelmät ovat yhteen toimivia muiden EU:ssa hyväksytyjen vastaavien sovellusten kanssa. Tämän avulla yksittäisiä järjestelmän käyttäjiä voidaan tiedottaa mahdollisesta altistumisesta riippumatta siitä missä EU-maassa he ovat.

Suomen strategia rajojen avaamisesta noudattaa edellä mainitun yhteisen eurooppalaisen tiekartan periaatteita COVID-19 rajoitustoimien purkamisesta. Ensimmäisessä vaiheessa on poistettu sisärajoilta työmatkaliikennettä koskevat rajoitukset. Seuraavassa vaiheessa valmistaudutaan päättämään sisärajavaalvonta Pohjois-Suomen maarajoilla ja avaamaan Schengen ulkorajat välttämättömälle työmatkaliikenteelle. Viimeisessä vaiheessa poistetaan loput voimassa olevat rajoitukset ja sallitaan myös vapaa-ajan matkustus sekä sisä- että ulkorajoilla.

Tiivistynyt yhteistyö pandemian aikana pohjoismaiden kesken on entisestään lähentänyt osapuolia ja tehnyt yhteistyöstä vähemmän muodollista. Säännöllisellä keskustelulla eri tasoilla varmistetaan Pohjoismaiden keskinäinen yhteistyö ja varautuminen yhteiskunnallisiin kriiseihin. Keskustelussa huomioidaan vallitsevat erot maiden välillä ja tehdään mahdollisimman hyvää ja tehokasta yhteistyötä kansalliset erot huomioiden. Aktiiviset yhteistyösuhteet pohjoismaiden kesken takaavat sen, että yhteiskunnallisia kriisejä, varautumista ja muita eri alojen haasteita pystytään hoitamaan hyvässä yhteistyössä maiden kesken ja nopeastikin reagoiden.

Suomi on aktiivinen ja aloitteellinen pohjoismaisen yhteisön jäsen ja toimii vuonna 2021 puheenjohtajana niin Pohjoismaiden ministerineuvostossa, ulkopoliittisessa yhteistyössä kuin Pohjoismaisessa puolustusyhteistyössä (Nordefco). Pohjoismaat säilyvät jatkossakin Suomen tärkeimpänä ulkopoliittisena viiteryhmänä ja yhteistyö sekä ulkoministeriöiden välillä, että Suomen suurlähetystöissä maailmalla on erittäin kiinteää muiden Pohjoismaiden kanssa.

Pohjoismainen terveydenhuollon valmiussopimus vastavuoroisesta avusta katastrofien ja kriisien yhteydessä tuli voimaan vuonna 2003, ja terveydenhuollon pohjoismaisella valmiusryhmällä (Svalbard-ryhmällä) on erityinen seuranta koskeva mandaatti sosiaali- ja terveystieteiden ministerineuvostolta. Suomen pohjoismaisella puheenjohtajuuskaudella vuonna 2021 tulee terveydenhuollon valmiusyhteistyölle asettaa konkreettiset tavoitteet ja myös määrätietoisesti purkaa yhteistyön lainsäädännöllisiä ja muita mahdollisia esteitä.

Poliisihallinnon ja Rajavartiolaitoksen osalta Pohjoismaat ovat Suomen läheisin yhteistyön viitekehys. Säännölliset ministerien ja poliisin ylijohdon tapaamiset, vakiintunut virkamiesten tiedonvaihto sekä olemassa olevat pysyvät rakenteet alatyöryhmineen soveltuvat jatkossa myös koronaviruksen kaltaisten yhteiskunnallisten kriisien varautumisen edistämiseen. Myös siviilivalmiuden osalta pohjoismainen yhteistyö on tiivistä ja toimivaa jo nyt. Pelastustoimesta ja siviilivalmiudesta vastaavien virastojen välille on luotu läheiset yhteistyösuhteet. Koronakriisin aikana, mutta myös aikaisemmin, esimerkiksi kesän 2018 metsäpalojen aikana, on tehokkaan ja välittömän yhteistyön sekä keskinäisen avunannon varmistamisen merkitys entisestään korostunut. Kaikilla Pohjoismailla on yhteinen tahtotila vastata kriiseihin yhteistyössä, koordinoita toimia ja vaihtaa tietoa tehokkaasti. Haga-yhteistyön puitteissa järjestetään vuosittain ministerikokouksia, joissa vaihdetaan arvokasta tietoa ja linjataan yhteistyön suuntaviivoja ja painopisteitä.

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 413/2020 vp

Tullille Pohjoismaat ovat hyvin tärkeä yhteistyöalue ja viiteryhmä, koska ne ovat kaikki riippuvaisia toisistaan myös kansainvälisten kuljetusketjujen sujuvuuden varmistamiseksi. Pohjoismaiden tulliviranomaisten johto ja asiantuntijat tapaavat säännöllisesti yhteistyöasioissa osana Pohjoismaiden tullineuvoston (NTR) rakenteita.

Pohjoismainen liikenne- ja viestintäyhteistyö koronaviruksen aikana on entisestään vahvistunut. Yhteistyöpalavereita on pidetty viikoittain sekä ministeri- että valtiosihteeritasolla.

Nordefcon Visio 2025 -asiakirjassa tavoitteeksi on asetettu yhteistyön kehittäminen rauhan, kriisin ja konfliktin aikana. Tähän kokonaisuuteen sisältyy moni yhteistyön ala, muun muassa sotilaallinen huoltovarmuus sekä kokonaisturvallisuus, joilla voidaan edistää yhteistoimintakykyä myös pandemian kaltaisissa ei-sotilaallisissa kriiseissä. Yhteistyö näillä alueilla on jo käynnissä. On oletettavaa, että koronapandemian vaikutuksista keskustellaan Nordefcon piirissä jatkossakin.

COVID-19 kriisin hoitaminen ja siitä elpyminen on nyt yhteiskuntamme keskeisimpiä tehtäviä. Samalla aikakautemme suurimmat haasteet, ilmastomuutos ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen, eivät ole kadonneet minnekään. Luonnonvaraisten eläinten kauppa ja luonnon köyhtyminen ovat keskeisiä syitä eläinperäisten virusten leviämislle. Kaikkia näitä haasteita pystytään ratkaisemaan ainoastaan laajalla kansainvälisellä yhteistyöllä ja kansainvälisten sopimusten avulla. Yhteistyö ja tiedonvaihto esimerkiksi YK:n biologisen monimuotoisuuden yleissopimuksen (CBD) täytäntöönpanossa on tästä hyvä esimerkki.

Pohjoismailla on ympäristö- ja ilmastoasioissa kansainvälisesti tärkeä suunnannäyttäjän ja edelläkävijän rooli. Huhtikuun lopussa Pohjoismaiden ympäristö- ja ilmastoministerit painottivat kokouksessaan vihreän elvytyksen merkitystä vastauksena COVID-19 kriisin aiheuttamiin haasteisiin. Pohjoismainen ilmastodiplomatia ja muu kansainvälinen vaikuttamistyö tulee jatkumaan myös Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomen puheenjohtajuuskaudella vuonna 2021. Pääministereiden vuonna 2019 hyväksymän vision myötä pohjoismaiseen ympäristö- ja ilmastoyhteistyöhön suunnataan lisää resursseja nykyiseen verrattuna. Vihreän talouden edistäminen edellyttää myös laajaa ja monialaista yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

Pohjoismaiden työelämäalan ministerineuvosto (MR-A) järjestää 12.6.2020 epävirallisen kokouksen keskustellakseen covid-19 –kriisistä. Keskustelun aiheena ovat työelämälään liittyvät epidemian seurauksista johtuvat haasteet ja vastaukset niihin. Suunnitellaan hanketoimintaa (2020 – 2022), jonka kohteena olisivat epidemian pitemmän ajan vaikutukset pohjoismaisiin työmarkkinoihin ja niiden kehitykseen samoin kuin mahdollisten tulevien vastaavien kriisien parempi ennakointi ja hallinta.

Pohjoismaiden ministerineuvoston matkailutyöryhmässä valmistelluista hankkeista tiedolla johtamiseen sekä markkinointiin ja tuotekehitykseen liittyvät hankkeet tukevat Pohjoismaita ennakkoimaan vastaavia yhteiskunnallisia kriisejä aiempaa tehokkaammin sekä vastaamaan matkailukysynnän elvyttämiseen kriisin jälkeen markkinoinnin ja tuotekehityksen (palvelumuotoilu, terveysohjeistus) avulla.

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 413/2020 vp

Pohjoismaiden ministerineuvoston digitalisaatioministerineuvosto (MR-DIGITAL) valmistelee uutta toimintakauttaan, joka alkaa Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomen puheenjohtajuusvuonna 2021, ja neuvoston tulevia tavoitteita ja toimenpiteitä. Tänä vuonna päivitettävässä Digital North -julistuksessa nostettaneen esille se, kuinka digitalisaatio voi vaikuttaa ja vastata suurempiin yhteiskunnallisiin haasteisiin, kuten ympäristökysymyksiin ja pandemioihin.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministerineuvosto (MR-S) suunnittelee uutta monialaista ohjelmaa ”Terveystieteiden ja hoito etävalitteisillä ratkaisulla COVID-19-puhkeamisen valossa”. Koska digitalisoinnilla olisi tärkeä rooli hankkeessa, heijastetaan hanketta toteutuessaan myös MR-DIGITAL työskentelyyn.

Koronakriisi on nostanut jo nyt esiin monia aloja, joilla Pohjoismaat voisivat kehittää yhteistyötään, kuten huoltovarmuus ja muut varautumiskysymykset. Suomen on mahdollista viedä yhteisesti sovittavia aloitteita läpi ensi vuonna PMN-puheenjohtajakaudellaan.

Helsingissä 9.6.2020

Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist